

Kuberneri aia monumendi ideekonkursi žürii

KONKURSI TÖÖDE SISULISE LÄBIVAATAMISE JA HINDAMISE PROTOKOLL

Tallinn

13. detsember 2017

Algus: kell 12:00

Lõpp: kell 14:00

Žüriiliikme nimi, ametinimetus/esindatav organisatsioon:

Aadu Must	ajaloolane ja poliitik / Riigikogu kultuurikomisjon (osales)
Mart Kalm	kunsti ajaloolane, muinsuskaitse eritingimuste autor, Eesti Kunstiakadeemia rektor (osales)
Aili Vahtrapuu	skulptor ja graafik/ Eesti Kujurite ühendus (osales)
Argo Koppel	majandusosakonna juhataja / Riigikogu Kantselei (osales)
Ingrid Ruudi	noorenteadur, Eesti Kunstiakadeemia / Kunstiteadlaste ja Kuraatorite Ühing (osales)
Kersti Lootus	maastikuarhitekt, projekti autor, Lootusprojekt OÜ juhatuse liige (osales)
Leena Kuutma	skulptor, ARS Keraamika OÜ juhatuse liige / Eesti Kujurite ühendus (osales)
Tõnu-Andrus Tannberg	Eesti lähiajaloo professor, akadeemik, Tartu Ülikooli Eesti ajaloo osakonna juhataja / Eesti Teaduste Akadeemia (osales)
Urmas Kaldaru	linnadisainer, peaarhitekti büroo, Tallinna Linnaplaneerimise Amet / Tallinna linn (osales)

Protokollija:

Janne Allandi peaspetsialist

PÄEVAKORD:

1. Konkursitööde sisuline läbivaatamine;
2. Konkursitööde hindamine;
3. Auhindade määramine;
4. Ettepaneku tegemine Riigikogu Kantseleile;
5. Avaliku koosoleku aja määramine.

Kõik ideekonkursil osalejad kvalifitseeriti Riigikogu Kantselei riigihangete komisjoni poolt ja žürii vaatas sisuliselt läbi 15 konkursitööd.

OTSUSTATI:

1. Ideekonkursi dokumentide punktide 9.1.1 ja 9.1.3 alusel lükata tagasi konkursitöö märgusõnaga „Koekirjad“, sest tähtaegselt ei esitatud esmast kalkulatsiooni monumendi valmistamise ja paigaldamise maksumuse kohta.

2. Konkursitööde hindamine

2.1. **Vabaduse valgus.** Esteetikalt meenutab nõukogude aega. Väärtusliku kätel hoidmise motiiv kulunud. Jääb arusaamatuks, mida kätel hoitakse, justkui kaht asja, mis on segane. Vapp kui sümbol on Toompeal lossi fassaadil juba olemas, pole mõtet korrata.

2.2. **Kalev ja Linda ehitavad kodu.** Tore, et on figuratiivne kavand. Reipa olemisega. Puuduseks asjaolu, et üks Linda kuju juba on olemas. Lihtsameelne lahendus.

2.3. **Murrang.** Taevapeegeldus poleeritud pinnal on hea leid. Kaardimotiiv kulunud. Lahtimurdmise asemel meenutab maa sisse vajumist. Poleeritud teras toetub paekivimüürile, mis ei sobi kokku. Turisti jaoks teise riigi kaart tundeid ei tekita.

2.4. **Meie inimesed.** Positiivne, et tekitab keskkonna, kuhu saab siseneda, kutsub osalema, mitte ei kõrgu vaataja kohal. Sobiks teise kohta, keerukuju näitab isikuid põhimõttelagedana. Me ei taha olla nukud ajaloo malelual.

2.5. **Vabariigi sünd.** Sündi kujutab seletuskirja järgi muna, aga see näib rohkem auguna. Omariiklust munaga sümboliseerida pole kõige halvem lahendus. Jääb anonüümseks. Mõjub raamina, liiga klišeelik.

2.6. **Magasivili.** Üks värskemaideid. Varasemad näljahädad on huvitav lähtepunkt, kuid ei seostu omariiklusega. Liiga suured ja rasked metall-laastud, küljelt mõjuvad nagu planksein, mida sinna vaja pole. Pole see, mis turisti paneb ümber pöörama ja mitte pildistama Nevski katedraali. Tehnoloogiline lahendus: telje ja laagrite lahendus peab insenertehniliselt olema kõrgtehnoloogiaga, et tuul liigutaks. Võib muutuda ohtlikuks.

2.7. **Modernclassic.** Tundub, et teiselt konkursilt üle jäänud töö. Võimas provokatsioon.

2.8. **Tsõõr.** Ringi sümbolika on avatud tähendusväljaga, mis võib tähendada ka nulli. Vähe sisu, kuid minimalistiku suuna üks kõige elegantsem esitus konkursil. On vormi, kergust, abstraktsust. Tugev töö, kuid nõuab lagedat kohta. Suurte puude vahel ei tule esile. Sisenedes on tunne, et on obelisk. Informatiivsusega peaks ka arvestama.

2.9. **Läte.** Nõukogude bloki 20. sajandi monument, kulunud idee ja esteetika.

2.10. **Vaba.** Kui oleks modernsemas võtmes, oleks parem. Kliše ja 60ndate stiil.

2.11. **Kristall.** Sünge, seos omariiklusega ei ole vaatlemisel tabatav. Materjal ja märgusõna ei sobitu. Professionaalne kompositsioon.

2.12. **Samblik.** Mõjub uudsena, kuid tohutult suur. Uus, huvitav ja värske idee. Kaasaegne lahendus, kuid teostamisel võib probleeme tekkida. Üks väheseid töid, mis ei ole väsinud. Ei ole lihtsameelne, ei alaväärista vaatajat. Huvitav on sambliku ja läikiva pinna kontrast. Üldkuju ei sümptatiseeri.

2.13. **Kolm lõvi.** Jutustav pool huvitav, kuid liiga palju piinliku huumori võimalust. Lõvide üksteise selga asetamine ei seostu Eesti omariiklusega. Kaasaegse tehnoloogia kasutamine on positiivne.

2.14. **Puu.** Tundub irooniline lähenemine. Puid on väga palju monumendina tehtud. Ei sobi Kubneri aeda, kus on puid niigi palju. Talupoeglikkus pole otseses seoses omariiklusega. Peab suhestuma ajalooliselt laetud asukohaga. Liiga palju mõtteid ühes töös. Kunstiline kujund ei tohiks olla tõlgitud nii otseselt sümbolitesse. Iga kirves leiab kivi on Eesti rahvuspärimuses levinud.

3. Parimad tööd on järgmised:

3.1 I auhind 10 000 eurot konkursitöö märgusõnaga „Samblik“;

3.2 II auhind 6 000 eurot konkursitöö märgusõnaga „Magasivili“;

3.3 III auhind 4 000 eurot konkursitöö märgusõnaga „Tsõõr“.

- Ideekonkursi dokumentide punkti 14.2 alusel teha ettepanek Riigikogu Kantseleile jätta väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlus korraldamata põhjusel, et puuduvad teostamisväärilised kavandid.

Konkursile laekus rikkalik valik eripalgelisi töid. Žürii nägi probleemina, et kunstiliselt huvitavamad lahendused ei tajunud hästi ajaloolist keskkonda ja asukohta hästisobituvad tööd ei sisaldanud värskaid ideid, kuidas omariiklust väljendada. Vapilõvid, Eesti kaart, Eesti lipp ja sõna „Eesti“ on üleekspluateeritud kujundid, samas kui seletuskirjad olid oluliselt lubavamad.

Vaatamata figuratiivsete lahenduste vähesusele olid esindatud põnevad materjalid samblaga kaetud betoonist harjatud terase ja *cor-ten* metallini, rääkimata traditsioonilistest materjalidest.

Võidutöös on palju positiivsust, kuid palju küsitavusi. Omariikluse teema ei tule ühegi töö puhul hästi välja. Kvalitatiivne hüpe pargiruumis on olemas. Skulptuur peaks oluliselt täiendama maastikuarhitektuurset lahendust, kuid puudub kardinaalne hüpe paremuse poole.

- Avalik koosolek auhinnatud konkursitööde märgusõnadele vastavate ümbrike avamisega toimub 20.12.2017 kl 10:00 Riigikogu konverentsisaalis.

(allkirjastatud digitaalselt)

Mart Kalm
esimees

(allkirjastatud digitaalselt)

Aadu Must

(allkirjastatud digitaalselt)

Aili Vahtrapuu

(allkirjastatud digitaalselt)

Argo Koppel

(allkirjastatud digitaalselt)

Ingrid Ruudi

(allkirjastatud digitaalselt)

Kersti Lootus

(allkirjastatud digitaalselt)

Leena Kuutma

(allkirjastatud digitaalselt)

Tõnu-Andrus Tannberg

(allkirjastatud digitaalselt)

Urmas Kaldaru